

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Az állami népiskola és társadalmunk.

A sümegei elemi népiskola immár állami kezelésbe jutott. Evvel nevezetes kötelek szakadtak meg, amelyek ezt az iskolát a községhez mint jogi testülethez és ennek révén a város társadalmához fűzték. Az elszakadt kötelek — azonban csupán anyagiak. Teljes reménységgel és bizalommal hisszük, hogy az erkölcsi kötelek teljes erejükben megmaradnak. Hiszszük, hogy az államosítás nem tépte ki ezt az iskolát a társadalom szívéből, szívének szeretetéből. Hiszszük, hogy az átültetés-el nem sorvadtak el azok az éltető gyökerek, amelyek eddig is ezt az iskolát, ennek misszióját a társadalmi életnek, a jótékonyágnak dús talajából táplálták.

Mert az iskolának szüksége van ezután is a társadalom támogatására.

Berzeviczy Albert dr. mondotta az ezer éves ünnepeken mondott beszédében, hogy *az iskolának nem csupán az állam erejére, hanem a társadalom szeretetére is szüksége van.* Mi bizunk Sümege érdemes közönségében, hogy az állam erejét elnyervén, a társadalom szeretetét sem vesztettük el. Megmarad tehát a szeretet erős, hatalmas kapcsa az iskola és Sümege társadalmá között ezután is.

Természetesen az iskolának rajta kell munkálkodnia, hogy a társadalomnak ezt a szeretetet megtartsa és megőrizze. Ez első sorban az állami iskola tanítótételétől függ. Teljesítse kötelességét hiven, lelkiismeretesen, avval a buzgalommal és lángoló lelkesedéssel, amelyet a nevelés fontos eszményei tőle jogosan elvárnak. Az eddigi mult biztosíték a jövőre is. Az állami iskolában is két legszentebb eszmény szolgálata irányítja a tanítótételt: az Isten és a haza eszménye. A nevelés oktatást tehát a vallás-erkölcsös és a hazafias érzés hatja át, ez a két érzés, mindennek fundamentuma, ott él, ott munkálkodik teljes erejével, lángolásával és termékenyítő hatásával az iskola egész életében és minden működésében.

Ezt a két fő érzelmeket pedig annál mélyebben kell beültetnünk a gyermek lelkébe, mert ujabban a nemzetközi szociálizmus erős ostromot indít éppen a két fontos ideál: Isten s haza ellen, hogy megfosztva a szívet ezekről a kincsektől, megzavarja a lélek egyenlő súlyát, helyökbe nyugtalanságot keltsen s az ekként megzavart embereket annál jobban kiaknázhassa a maga céljaira. A tanítótétel előtt bizonyára nagy vezérének, Apponyi Albert grófnak egyénisége lebeg, aki fenkölt egyéniségével a kulturális haladás hazafias és vallás-

erkölcsös irányát mint világító tűoszlop jelöli ki.

Ha a tanítótétel megtette kötelességét a hazafias és vallás-erkölcsös nevelés terén: evvel nemcsak a jövő társadalomnak nyugodt és boldog fejlődését alapozta meg, hanem méltó lett a mai társadalomnak arra a szeretetére is, amelyet az iskola az állam ereje mellett éppen nem nélkülözhet.

De evvel kötelességének csakis egyik részét teljesítette. Azt, amelyet az iskola négy fala között a népoktató törvények, rendeletek és utasítások szerint teljesítenie kell.

Másik hivatása ott vár rá az iskola falain kívül, abban a társadalomban, amelynek szeretetét kérjük. Ezt a működését nem lehet paragrafusokba szedni. Ezt lelkének erkölcsi kényszerítő ereje, hivatásos buzgalma s fájának égő szeretete szabja meg.

Legyen hát a tanítótétel mind-egyik tagja ennek a társadalomnak munkás tagja. Első sorban mégis az iskolából kikerült ifjúságnak, amely a vezető kézre most szinte még jobban rászorul, legyen szellemi vezére. Tömlöríteni kellene hát ezt az ifjúságot az úgynevezett ifjúsági egyesületekben. Otthont kellene számukra teremteni, ahol összegyülekezve tovább is megmaradnának tanítóik erkölcsi és szellemi hatása alatt. Községünk lakosságához hiven pedig két ilyen otthonra is szükség volna. Egyikben a

Fájó kép.

Ott voltam, ott!
Merőn néző szememmel,
Néztelek téged annyiszor
Hatalmas csodás, édes pusztá.
. . . Lelkemnek nem volt ekkor nyugta.
A mindenségnek álmaiból
Álmodtam hőn a szívemmel.
Mi volt ez álom, mi lett volna
E földön másról énnekem:
Mint elmerengni, elzokogni
E földnek sorsán s népemen.
E népen, melynek fája dús törzs
És lombdúsak mind ágai;
Erő: mint a szikla érce.
Szívárványosok álmai.
Azok az álmok, miket hoztak
Még napkeletről jöttünkön.
Mik ott zsi bongnak, ott ragyognak
Reményvirágos keblükön.
Ott zsi bong, ott él, ott ragyog még
A szent szabadság érzete.
S a varázs, mi az emberszivet
A föld rögéhez köti le.
Ott él a hő vágy, biztató hit,
Mi vándor uton nem reptült
Ki a szívből s a lélek szárnyát
Zománcozva, mindig hevült.
S most im az édes, drága pusztán
A honfi szíve felsőhaj,

Agyán a kétség duló gondja,
Ajkán maró szó váltja jajt.
. . . Te föld, te pusztá televénye:
Acélt adtál a karba rég.
Öröm, bú mig itt váltakoztak,
Oly balzsamos volt itt a lég!
És most mit adsz? . . . csak égő érzést,
Mi marcangolva üt belénk:
E honnak termett életünknek
Otthont hogy itt már nem lelénk.
Megyünk, megyünk a vándorútra
Hajdan is így tett a magyar.
De édenét itt feltalálta.
Mért üzi innen most a baj?
Mért üzi? Úgy ragyog az ég most,
Mint akkor fénylett, ragyogott.
Harmatja, földje épp úgy áldott,
S úgy láthatna itt boldogot.
. . . Vihar jött, kapzsi lelkek szárnyán,
Megtépő, zordon, nagy vihar
És hová csapott, elsodra mindent
Onnan reptető szárnyival.
Átok maradt a pusztá földje
Nekünk, de másnak terme bön,
Miénk az íga s föld szemetje.
Ezért szeressük hát mi hön?!
A föld kincseiből anyyi hitvány
Pazarlón dózsól és mular,
S alig jut testünk földni rongy is,
A szánkba egy sovány falat.
S miként madárnak vándor útra:
Zord vándor útra menni kell.

Madár, ha vándor, vissztérő:
Életünknek ott kell veszni el.
Ott, hanem lelkünk visszaszállva
Ha itt-ott erre meg-meg áll,
A szellő sirja majd felénk, hogy:
Magyar, te egykor itt lakál.
Mit ér a szellő lágy szavától,
Susogva, ezt meghallani,
Ha szívünk vére az igazt, hüt,
Nem tudta itt megtartani,
S kik éltünk boldogságát tépték,
Kinunk tán kacagva nézhetik:
Hogy nyomor sa jog, ha ők vigadnak,
Hogy szegény jajgat: mi ő nékik?!
Mégis, ha erre száll a lelkünk:
A földet, azt oh áldja meg.
A nagy világon e kívül szebb,
Áldottabb, ennél nem lehet.
És átkunk, oh az kire szálljon?
E föld hátán itt senkire.
De hő imánk, az szálljon éghez.
És hallja meg nagy Istene:
Fohászunk, ami esdve esd:
Legyen e hon dicső, szabad!
Az üdvök útján így halad.
Ha lelkünk ezt így látja, érzi,
Kinunk feledve mind leszen . . .
. . . Igaz szívet és szent húséget
Küldj e szép földre Istenem!

Minke Béla.

földmives ifjak, a másokban a mesterinasok gyűlnének össze, hogy szabad idejüket hasznos, kellemes és nemesen szórakoztató foglalkozással töltsék el, hogy tovább fejlesszék lelküknek azt a nemes erkölcsi tartalmát, amelyet az iskolában nyertek.

Igaz, ma még ez nehézség: kbe út közik. Nem rendelkezik a tanítótestület megfelelő helyiségekkel. De majd meglesz az új állami iskolai épület, ott lesznek fölös termek, amelyeket erre a célra használni lehet.

De vegyék ki a tanítók munkáját a fölnttek társadalmának mozgalmából is.

Ezen a téren az a szép szerep is vár rájuk, hogy összekötő kapcsokat teremtsenek e város intelligens, iparos és földmives osztálya között. Hivatásuk természetesen és néptanítói állásuk különösen elszólítja őket erre a szép és demokratikus munkára.

A tanítók az államosítással egy jottával sem nőttek. Nem lettek nagyobbak egy szemernyivel sem. (Amúgy is mindenki akkora, amikor ráat egyenisége súlyával nyom.) Hisz éppen azokat a hazafias és kulturális célokat szolgálják, amelyeket mint felekezeti, majd mint községi tanítók szolgáltak. De nagyobbak lettek, — ha ugyan lehettek — erkölcsi kötelességeik. Ezeknek hűségese teljesítését várja tőlük a rájuk bízott ifjúság és a társadalom.

Ha ennek a várakozásnak emberül megfelelnek, akkor ennek erkölcsi hatása átsugárzik a társadalom minden rétegébe, fölkelti és fölntartja ennek érdeklődését és szeretetét az iskola iránt s ebből a szeretetből visszasugárzik majd a társadalomnak az a megbecsülhetetlen jótékonysága, amelyre az állam ereje mellett is oly nagy szükségünk van.

Az iskola államosításának küszöbén ezt a szeretetet kérjük. Ismerjük pedig a mi társadalmunk lelkületét s tudjuk: nem hiába kérjük.

S ha a társadalom nemes rajongása támogatására siet az állam kötelességeinek — mint Ruzsicska dr. oly szépen mondja — és a tanítók ernyedetlen munkájának, akkor ennek a hármasszámú működésnek kölcsönös hatásából az új intézet által áldás árad szerte a város minden lakosára s új korszaknak, jobb jövőnek lesz biztos alapja.

Az állam erejét bírjuk, kérjük a társadalom rajongó szeretetét. is.

Ék.

Vizen és szárazon.

E hónap elején nagyfontosságú ankétet tartottak a földmivvelésügyi minisztériumban. Maga Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter elnököt ezen a szaktanácskozáson s elé terjesztette a legközelebbi évek folyam-munkálatainak programját. Beszédében a miniszter megelégedett öntudattal hivatkozott arra, hogy a folyamszabályozás első és legfontosabb részét, a Dunának és Tiszának hajózhatóvá tételét, továbbá a két folyam és számos mellékfolyójának partvidékén az ármentesítést befejezték. Most már a Duna és Tisza végleges szabályozása, a Dráva, Száva, Béga, Maros, Olt és a többi mély medrű folyók szabályozása és az öntöző csatornák kiépítése van hátra. Ezekre a munkálatokra vonatkozólag hatalmas, impozáns terveket terjesztettek a népes szaktanácskozáson elé s ezeket egyhangúlag elfogadták.

Nagy plánum akadt már nálunk nagyon sok. A szakminiszterek asztalfőikjái tele vannak országboldogító, szépen kidolgozott tervekkel, amelynek megvalósítása azonban ad graecas calendas elhúzódhatik. Minduntalan másra kellett a pénz és ma ott vagyunk, hogy bír megszámálhatatlan milliókat költöttünk folyamszabályozásokra és ármentesítésre, azok a legtöbb helyütt még ma is fél munkák. Jön egy-egy alacsony vízállás és a folyamhajózás sok kilométer hosszú szakaszokon megakad, jön egy-egy magas vízállás és még egy esztendőben sem fordult elő, hogy az ország valamelyik részében valamelyik védőgát be ne szakadt volna. Hogy messzire ne menjünk, itt van a legutóbbi rudolfsgnádi katasztrófa, amikor a Tisza árja 300 méter széles utat vajt magának a millió költséggel épített gáton keresztül és sok milliónyi kárt okozott. Kár volt, hogy a földmivvelésügyi miniszter rá nem mutatott arra a könnyelmű és lelkiismeretlen munkára, amellyel a 80-as és 90-es években a folyamszabályozási munkálatokat végezték. Ebben az időszakban építették ezeket a rossz gátakat, ami csak hiányos, könnyelmű ellenőrzés mellett történhetett meg. * Mindenesetre örömeinkre szolgál, hogy a földmivvelésügyi miniszter ilyen vízepítő munkálatokkal foglalkozik. Vízben gazdag országunkban természetes közlekedési és öntöző eszközök gyanánt kinálkoznak folyóink, de nem tudjuk ezeket kellőképpen kihasználni. Németország és Franciaország, melyek szintén gazdagok hajózható folyókban, ezen a téren óriási alkotásokat produkáltak, mindazonáltal nem mulik el év, hogy újabb milliókat ne áldoznának újabb folyószabályozásokra és újabb csatornák nyitására.

Sajnálattal kell konstatálnunk azt is, hogy az ankétén megfeledeztek a nagyszabású, a Duna-Tisza közötti összekötő csatornáról, amelynek tervei már szintén készen vannak a kereskedelmi minisztériumban s amely ügy már annyira éretl stádiumban volt, hogy Szeged és Csongrád városok hajbakaptak egymással azon, hol torkoljon a csatorna a Tiszába. Ezzel a tervvel szoros kapcsolatban áll a Budapestnél építendő kereskedelmi kikötő is.

Forgalmi, közlekedési viszonyaink akkor lesznek ideálisak, ha folyamhajózásunkat helyesen össze fogjuk kombinálni a vasuti forgalommal. Éppen ezért szükséges, különösen az alföldön a vasuti vonalak kiegészítése a Duna és Tisza mentén. És ha már új vasuti vonalak építéséről van szó, kár lenne meg nem emlékezni arról, hogy immár égető

szükség van olyan vasuti vonalakra, amelyek az Alföld nagyobb városait egymással s a Dunával és a Tiszával, nemkülönben a Dunántúl városaival kötik össze. Aki ma Aradról vagy Szabadkáról Pécsre akar utazni, annak előbb fel kell mennie Pestre és csak innen mehet Pécsre. És viszont. Ugyanígy vagyunk a teherárukkal is. Ez az állapot valóban tarthatatlan. Ki kell építeni a közép-magyarországi vasutakat, melyek nem Budapestre, hanem a vidéki városok felé gravitálnak. Enélkül csonka lesz vasuti hálózatunk, bármennyit áldozzanak is rá.

Forgács.

A közönség köréből a következő panaszt kaptuk:

Tisztelt Szerkesztőség,

A Forgács rovatában Bárd szövé tette azt a fura állapottot, hogy Sümegben a hús is, a petroleum is nevezetesen drágább, mint pl. a szomszéd Szentgróton. Volt is haszna. A mészárosok a húst 8, a kereskedők a petroleumot 4 fillérrel leszállították. A közönség bizonyosan hálaosan fogadta az árleszállítást.

Csak hogy még mindig jogosan panaszkodhatunk. A hús leszállítása még mindig nem felel meg a mélyen leszállott marhááraknak, a petroleum pedig pl. Keszthelyen is 28 fillér, pedig Keszthelyre viszonyainál fogva bizony jobban beillik a drágaság.

Tehát további árleszállítást kérünk.

Fogyasztó.

Közöltük a panaszt e rovatban. Ajánljuk azok figyelmébe, akiket illet. Szíveleljék meg a maguk érdekében is.

Mert:

1. Arról értesülünk, hogy Sümegre egy mészáros telepedik, aki mint új ember, bizonyosan erős versenyt csinál. Pedig a mondó vagyok, elég ekkora városnak ennyi mészáros.

2. A sümegi közönség nagyon is rászókött (eleget ostromoztuk érte!) arra, hogy cikkeket máshonnan szerezze be. Most majd a petroleumért is a szomszéd községekbe szalad, mert így téli időben, a hosszú estéken bizony számottevő pénz az a 4 fillér is literenkint.

Fontos kereskedelmi elv: Nagy forgalom, kevés haszon. Mert hát a sok kicsi sokra megy. Kereskedőinknek figyelmébe ajánljuk ezt az elvet a fennebb közölt panasszal együtt.

Bárd.

71/1907.

MEGHÍVÓ.

A Sümegvidéki gazdakör választmánya f. évi november 30-án délelőtt 10 órakor Sümegben, a Kaszinó nagytermében gyűlést tart, erre a t. tagokat tisztelettel meghívjuk.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. A Zalavármegyei gazdasági egyesület határozata:

- a) a gépek,
- b) a kölcsönök tárgyában.
3. Téli fölolvadások rendezése.
4. Iratok előterjesztése.
5. Indítványok.

Sümegben, 1907. november 19-én.

Éles Károly

Hayden Sándor

titkár.

elnök.

Az első dunántúli gőz- műfestő- vegyitisztító és pliszérozógyár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél

S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzeltörténendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

H I R E K .

— **Erzsébet ünnepek.** II. András magyar király leányának, magyar szent Erzsébet születésének most volt 700 éves évfordulója. A könyörület és irgalom eme nagy szentjének születési évfordulóját megünnepelte a sümegi kat. egyház is. Folyó hó 18-án délután 4 órakor litánia volt a plébánia templomban, ezen az iskolák növendékei is résztvettek. Másnap reggel 8 órakor pedig Gyöeny György káplán hálaadó szentmisét tartott, amelyen a tanulókn kívül szépszámú közönség is megjelent. Mise végén a Te Deumot, majd a Himnuszt énekelte a nép.

Erzsébet napján 19-én fekete lobogók lengtek a középületekről. A másik nagy Erzsébetre, a magyarok felejthetetlen királynéjára emlékeztettek a gyászlobogók. Elfogódott szívvel, könnyes szemmel gondoltunk rá, mert a trón körül századok óta nem volt a magyarnak hibebb barátja és támogatója. Emlékére az iskolák ünnepeket rendeztek. A reáliskolában Havas József tanár, a polgári leányiskolában pedig Cserny Mariska igazgató gyönyörű, megható felolvasásokban mellátták a nagy királyné emléket. Hazafias dalok és versek fejezték be az iskolák ünnepeit.

— **Anyagkönyvi kinevezés.** A vármegye főispánja a zalaszentgróti-polgárvárosi anyagkönyvi kerületbe anyagkönyvvezetővé korlátolt hatáskörrel Kovács Jenő jegyző gyakornokot nevezte ki.

— **Esküvő.** Simonyi Endre budapesti postatakarékpénztári tisztviselő folyó hó 18-án lépett házasságra Németh Béla helybeli ny. kisdedovó leányával, Jolánnal.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik felejthetetlen atyám elhunyt alkalmából szívesek voltak fájdalomban vett részvételüknek kifejezést adni, leghálásabb köszönetünket. Sümeg, 1907. nov. 21.

Czapáry Jenő hadnagy.

— **Csány-ünnep.** Mult vasárnap tartott keszthelyi Csány-ünnep fényesen sikerült. Ott volt a megye közönségének egész előkelősége, így hát az est szépen jövedelmezett a hazafias célra. Az előadás programja rendkívül változatos és élénk volt. Minden szám nagy tetszést keltett és minden szereplő jelentős sikert aratott. Svastits Eugénia dalaival, az iparos dalkör, Somsich Andor zongorajátéka és a zenekedvelők gyönyörű száma. Nagyszabású dolog volt özv. Bezerédj Lászlóné felolvasása a magyar asszony előképerő, melyet tizenhárom mesés szép előkép illusztrált.

— **Községi gyűlés.** Sümeg képviselő-testülete ma, vasárnap d. e. fél 11-kor közgyűlést tart. Tárgyai: 1. A városbíró jelentése a kőbányák bérbeadásáról. 2. A község költségvetésének benyújtása pótlás végett. 3. Németh János plébános kérelme a szegény ház építése tárgyában. 4. A városbíró jelentése a fogyasztási adó biztosítása tárgyában. 5. Indítványok.

— **Az állandó választmány gyűlése.** A vármegye 1908. évi háztartási költségvetésének a belügyminiszter által 3299. II. sz. a. kiadott körrendelete értelmében leendő újabb összeállítására, a balatonfüredi főszolgabírói eljárás felállítására folytán szükséges költségek biztosítására szóló pótköltségvetésnek megállapítása és a vármegyei gyám-pénztár 1906. évi számadásának megvizsgálása és ez ügyeknek a folyó évi december hó 9-én tartandó törvh. bizottsági közgyűlés elé való terjesztése céljából az állandó választmány ülés 1907. évi november hó 23-án délelőtt 9 órakor, ugyan a fenti közgyűlésen felveendő egyéb törvényhatósági ügyek közgyűlési tárgyalásának előkészítése végett pedig az állandó választmányi ülés 1907. évi december hó 2-án délelőtt 9 órakor Zalaegerszegen a vármegyeház gyűléstermében lesz.

— **Ramassetter szobor.** A Ramassetter szobor alapzatának építését e héten folytatták. A nyáron készült betontömszere most 2-48 m² területű és 45 cm magasságú.

téglaalapot emeltek. Ez lesz a talpazat magva. Ezt a két hét múlva megérkező kőlapokkal foglalják majd be. Maga a szobor valószínűleg január hó folyamán készül el.

— **A járásbírószék épülete.** Tudjuk, hogy a sümegi járásbírószék a vármegye épületében, az úgynevezett megyeházában van. A régi épület, mint ezt már pár cikkünkben kifejtettük, nem felel meg céljának. Új épületre van szükség. A tárgyalások az igazságügyi kormány és a vármegye között megindultak. Árvay Lajos alispán felhívására az egész megyeházi épületet fölmérték és megbecsülték.

— **Az Erzsébet jótékony nőegyesület** választmánya f. hó 18-án Tóth Lajosné elnök vezetésével élénken látogatott gyűlést tartott. Ezen kijelölték azoknak a szegényeknek névsorát, akiket a tél folyamán segítenek. Azután ehatározták, hogy január 5-én tombolával egybekötött táncmulatságot rendeznek. A jövődelmet szintén a szegények segítésére fordítják.

— **Bezárták az iskolát.** Sümegen a gyermekek között a kanyaró járványosan uralkodik. Emiatt a kisdedovót és az állami elemi népiskolát a hatóság bizonytalan időre bezáratta. A betegség enyhe lefolyású. Az egész éven át nem volt oly csekély halálozás, mint az utóbbi két héten.

— **A balatoni vasut.** Kővágóórástól Tapolcáig terjedő érdekeltéssel való tárgyalás folyó hó 12-én volt Tapolcán, amelyen a földművelésügyi miniszter képviseletében Vigyázó Imre főmérnök, továbbá Bene György magyar államvasuti felügyelő, a közös hadügyminiszterium részéről Poczor József vezérkari őrnagy, a vasutvállalat részéről Baján János főmérnök, Zalavármegye részéről az államépítészeti hivatal főnöke, Langer István szolgabíró, a szombathelyi kulturális bizottság kiküldötte és mások voltak. A tárgyalás folyamán kevés eltérés történik a pályatest tervezetén. Az építő engedélyt Hegyeshalmi Lajos dr. kereskedelmi miniszteri tanácsos a helyszínen megadta. Mint értesülünk, a munkálatokat megkezdtek ugyan, de tekintve az időjárást, csak kisebb munkaerővel látnak hozzá, hanem tavaszkor teljes erővel fognak dolgozni.

— **Visszavándorlás.** A megélhetés nehézségei okozzák, hogy napról-napra több ember veszi kezébe a vándorbotot, hogy idegenben, különösen Amerikában találja fel boldogulását. A kecsegtető remények, melyek a kivándorlók szívét áthatják, idegenben csakhamar megszűnnek s csak akkor látják be a közmondásnak elvitázhatatlan arany igazságát: »Nem mind arany, ami fénylik.« Lelkének felocsudása után mohó vággyal gondol szeretet hazájára, otthonára, ahol legalább szeretetei között nyugalmat talált. Életének minden vágya abban az egy szóban van letéve . . . haza.

A visszavándorlás már meg is kezdődött. Ezrével érkeznek Fiuméba s onnan otthonukba. Környékünk kivándoroltjai közül is többen visszatértek. Most már itt az alkalom, hogy a társadalom vezető emberei hozzá fogjanak a népmentes nagy munkájához, mert hiszen a lélekharang még mindig kong, a dögvész csak nem szűnik: a nép csak egyre pusztul.

A kivándorlóknak munka kell. Azért a földművelési miniszter fölhívja a gazda közönséget, hogy akinek munkás kell, a földtelek közlésével értesítse erről közvetlenül Lekky István miniszteri osztálytanácsost. Címe: Fiume, Európa szálló. Csak az a sajnós, hogy a visszavándorlás éppen a tél kezdetén indult meg, amikor legkevésbé a munka.

— **Hazai beszerzési források.** A honi ipar pártolásának eddig legnagyobb akadályát az volt, hogy sem a kereskedők, sem a nagyközönség nem tudták, minő iparcikkeket készítenek már hazánkban és hol szerezhetők be azok. Ezen a hiányon

segít most a Tulipánszövetség — Magyar Védő Egyesület (Budapest, VIII., József körút 8. sz., I. l.), midőn a kereskedelmi m. kir. miniszterium engedélyével 20.000 példányban kinyomatta a m. kir. kereskedelmi muzeum által összeállított Hazai ipari beszerzési források című cimtárát és azt 1 korona kezelési és szállítási költség előzetes beküldése mellett bárkinek is megküldi. A 228 oldalas ipari cimtár 5000 oly ipari készítményt sorol fel, amelyek az országban már készülnek. A cimtár beosztása igen gyakorlatias, mert a *Mi készül az országban?* című fejezet betűsorrendben nevezi meg a honi cikkeket és egyúttal közli azokat a sor-számokat, amelyek alatt az illető cikkek az iparágak szerint csoportosított cimtárban könnyű szerrel feltalálhatók. Az 1 K díj az egyesület középpontjának Budapest, VIII., ker., József-körút 8. sz. I. l., akár bélyegekben, akár postautalványon küldhető be a megrendelő nevének és pontos címének megjelölésével. Sümegről 1692 sz. a. az *Eitner Tesivérek* börgyárát, 684 sz. a. a sümegi baltabányát és 696 sz. a. az Első sümegi mész- és téglagyárat találjuk a füzetben. Sajnáljuk, hogy *Zschiesche* Józsefnek jól rendezett gőzmalmát nem találjuk benne. Helye volna benne a *Lázár-féle* kalapformáknak is. Erre csakis egy céget nevez meg a cimtár.

— **Piaci árak.** Sümegen folyó hó 18-án a búza 22-23, a rozs 21-21,50, az árpa 16, a zab 15-15,50, a kukorica 15-16, a burgonya 4-5 koronájával kelt q-kint.

— **A Darnay múzeum naptára.** Negyed ízben látta el Darnay Kálmán naptárral néptünket. A múlt erzsébeti vásáron osztatta szét pár ezer példányban. A naptár az eddigi csapáson halad: első sorban a régészeti érdekét szolgálja, de más kellemes és hasznos olvasmányt is nyújt. Illusztrációban is gazdag. Irodalmi részében először is a jóízű Péter koma diskurál a múzeumi utazásokról. Ezt egy boszorkány pör ismertetése követi 1739-ből. Gábor diák krónikás versekben örökíti meg a nevezetesebb eseményeket, köztük a vidékünkbelieket is. Következő cikkében Kisfaludy Károlynak két levelét közli kegyeletes sorok keretében. Majd a múzeum gazdag gyarapodásáról számol be a tulajdonos. Ezt a majd félszázad előtt élt sümegi őszeres, *Olcsó* János két huncutsága követi, hogyan csapta be a fináncokat. Lapunkból a Balázs-járás érdekes rigmusát közli. Az *Ujság*-ból átvett *A vörös ember boszúja* című rendőri tudósítás nem érte meg a nyomdafestéket. Különfélék, hasznos tudnivalók és adomák zárják be a naptárt. Kijáratása dicséret a Horvát-féle nyomdát. Maga a naptár Darnaynak újabb érdeme az arkeologia népszerűsítése terén.

— **Elvi döntés tejhamisítás ügyében.** A földművelésügyi miniszter legutóbb kimondta, hogy hamisított tej forgalomba hozatalért a felelősség nem a tejgazdaság tulajdonosát terheli, hanem azt, aki a kérdéses időben a tejgazdaságot tényleg vezeti.

— **Panasz.** Panaszt kaptunk, hogy folyó hó 22-én estenden nagyon sötét volt. Persze a holdvilág csak 8-9 óra között kegyeskedett fölkelni, a Nap azonban nem sokat tördök Hold asszonysággal, már 4 óra után nyugovóra tért. Kérjük az elüljáróságot, ne sajnálja azt a néhány liter petroléumot, hiszen még Sümegen is 32 fillérért vesztegetik literét. Lehet, a város még olcsóbban is kapja.

— **Eladó telkek.** A város belső területén néhány telék eladó. Akik venni óhajtanak, jelentkezzenek a község elüljáróságánál.

— **Olcsóbb lett a marhahús.** Mivel a marha ára olcsóbb lett, a mészárosok közösen elhatározták, hogy a marhahúst 10 fillérral olcsóbban adják — Nagykanizsán.

— **Itt a tél.** Folyó hó 22-én délután ritka pelyhekben el kezdett hulldogálni a hó. De nyomban el is olvadt. Másnap virradóra azután vékony fehér lepel vont a földre, a hó lassan, nagy pelyhekben szálldogált alá, vastagítva a hóréteget. Beköszöntött hát a tél. Fehér bundája dacára is olyan

szomorúan, olyan csöndesen köszöntött be. Csöndesen, némán, hangtalanul. Talán a természet halálát gyászolja vele. Azonban korán köszöntött be. A szegény emberre különösen. Mert mikor az a szép fehér lepel betakarja a földet, megsokasodnak a nyomorúság fekete szenvedései. S minél hosszabb a fehér tél, annál nagyobb és annál feketébb a nyomornak szenvedése. Irgalmas szívek, rátok vár a munka, hogy megenyhítsétek ezt a szenvedést. Nincs ennél édeesebb, áldásosabb munka.

— **Halálozás.** Lapunk zártakor kapjuk a hirt, hogy özv. Cserny Lászlóné sz. Bedenich Terézia, Cserny Mariska sümegi polg. leányiskolai igazgató édesanyja 59 éves korában meghalt. A boldogult hónapok óta súlyos beteg volt. Sokat szenvedett. Megváltás volt rá nevezve a halál. Temetése e hó 25-én d. u. 3 órakor lesz. Nyugodjék békében!

— **A sóhiány.** A só mizériáit Sümegen is érezte a lakosság. Mivel a kereskedők nem kaptak elég sót, kénytelenek voltak Budapestről meg a Dunántul nagy városai-ból sót hozatni. Ez azután fölemelte a só árát. Fizettek 36—40 fillért is szívesen, csak-hogy kapjanak egy kiló — helyett fél, negyed kilót. A mizériának azonban vége szakad. Tegnap végre hosszas várakozás után érkezett egy vagon só Sümegre. Kereskedőink várják a többit is. Mert a tőzsdei hetekkel ezelőtt négy kocsival rendelt.

— **Cigány anya és gyermeke.** Zala vármegyében a múlt évben elvették a kóbor cigányok gyerekeit s átadták a szombathelyi menedékháznak gondozás végett. Így Sümegre is került egy sereg apró purdó. A belügyminiszter azonban ezt az eljárást megszüntette. El is vitték tőlünk a kis cigány purdék nagy részét. De jutott is, maradt is. Most is van még néhány cigány gyerek egyes családokban. A héten megjelent egy cigány asszony, hogy 3 gyermekét visszavigye. Micsoda megható, regénybe illő jelenetek játszódtak le. De éppen nem ám a költő intenciói szerint. Mikor a cigány asszony az anyai szeretet meleg hangján hívta magához a kis gyerekeket, csodák csodája: az annyiszor megénekelte vérség köteléke teljesen elszakadt. A gyerekek rémülten néztek az asszonyra s mikor ez hozzájuk nyulni akart, ijedve, hangos sikoltással bújtak — a nevelő anya szoknyájába. A szegény cigány asszony elbődült mérhetetlen fájdalomában: — Maris, nem ismered? én vágyok a te anyád! Maris nem ismerte, annál féltékenyebben bújt a nevelő anya szoknyájába, köténye alá. Hiába való volt a nevelő anya biztatása is: a gyerekek eltaszította anyját.

Mikor pedig a cigány nő el akarta vonni a nevelő anya szoknyájából, uccu, gyors futásnak eredtek, hogy megmenekedhessenek tőle. Az egyik leányka, 8—9 éves, kijelentette, hogy nem megy. Nem akarja, hogy a csendőrök kísérjék városról városra, faluról falura. Nem akar hidegben, hóban fagyban faluvégről falúvegre vándorolni. A nevelő anyja az ő édes anyja, annál marad. De hát hiába volt a cigány gyerekek vonakodása, akik már megkóstolták az állandó családtól otthon édes melegét, az anyja elvitte a gyerekeket. Mert mégis legnagyobb úr a törvény, amelyik elismeri a legfőbb jogot: a természet jogát. A sümegi eset ime megmutatja, a cigány kérdés megoldásának mégis csak legjobb módja: a gyerekek elvétele. Így lehet őket a civilizáció útjára vezetni. És azok a gyerekek még hálásak érte!

— **Elégett kisdéd.** Makkos Lajos sümegi lakos felesége folyó hó 18-án otthon hagyta kis 2 éves fiát, Lajost. A kis gyerek a takaréktűzhely körül játszadozott. Ruhája valahogy meggyulladt. A kisdéd kiszaladt az uccára, ahol néhány asszony meg rémülve látta az égő fiúcskát. Kezöket tördelve sikoltoztak, de nem segítettek. Végre mégis letépték az égő ruhácskát. A kisdéd súlyos égési sebeinek következtében még aznap meghalt. Másnap az orvosok fölboncolták, azután nagy részvétellel eltemették. A hatóság az eljárást megindította, hogy kit terhel a felelősség a kisdéd haláláért.

— **Elcsipett tolvaj.** Kercsó János kisbári illetőségű csavargó pincér koldulás ürügye alatt betért Sümegi Tivadar urodalmi intéző lakásába s onnét egy 40 korona értékű köpenyt a folyosóról elemelt. A cselédség azonban észre vette, utána szaladt és elfogta. A tolvajt átadták a csendőrségnek.

— **Rendőri hírek.** Kalmár Mihály káptalanfai lakos csizmadia f. hó 19-én bejött a vásárra, hogy bőrt és talpat vásároljon. Vásárolt is. Mivel a vásár jól sikerült, betért a Kohn-féle kocsmába mulatni. Itt mindjárt akadt mulató társa is Krakszner Józsefné helybeli lakos személyében. Kraksznerné észrevétlenül pillanatban a csomagot, melyben a bőr volt, magához vette és ellillant. De hamar rajta vésztett. Az éppen arra cirkáló rendőr járőr tetten érte, midőn lakására igyekezett a lopott holmival. Tettét be is ismerte. A bőrt tőle elkobozták s a járásbírósnak följelentették.

Partics József bazsi lakos f. hó 22-én este betért a Kohn-féle kocsmába, hogy ott megszálljon, mivel a nagy sötétség miatt nem akart haza utazni. Szállást ugyan olcsó pénzért kapott, de biz mégis drágán fizette azt meg, mert mikor felébredt, észrevette, hogy a belső zsebjében volt 60 koronája eltűnt. A gyanú Kohn Ignác két kocsisára: Varga Jánosra és Lenovics Péterre irányult. Ezek tettüket beismerték azzal, hogy a pénzt ugyanaz éjjel el is mulatták. A mulatság folytatása a járásbírósnak előtt következik.

— **A megszőkött ügynök üzelmei.** A belügyminiszter Zala megye törvényhatóságával rendeletben közli, hogy László Fülöp volt kivándorlási meghatalmazott, aki titkos kivándorlási ügynökösködés miatt már több ízben büntetve volt s legutóbb a rá kiszabott büntetést elől megszőkött, most Bécsből intézi üzelmeit és a magyarországi községyi jegyzőket diázás kilátása mellett arra szólítja föl, hogy címét közöljék a kivándorolni szándékozókkal. A miniszter figyelmezteti a jegyzőket, hogy amennyiben László fölészólításának bármi módon eleget tesznek, vagy vele érintkezésbe lépnek, kihágást és egyúttal figyelmi vétséget követhetnek el.

— **Majdnem minden harmadik ember,** a mai mohó, a szükséges keresetet gyakran megnehezítő korban ideg-, gyomor- vagy szívbajos; vérszegénységben, gyöngeségben vagy álmatlanságban szenved. Ahol ezek a beteges állapotok már felmerültek, ott nem kellene azokat, gyakran naponta többször is, a gyarmatkávé élvezetével súlyosbitani, amely mérvadó orvosok és tudósok kijelentései szerint az egészségre hátrányos. Egyéb okok mellett gyakran a gyarmatkávé idézte elő fenti bajokat. Épen a családban, ahol az egészségnak alapot kell adni mindnyájunk számára, nem volna szabad a gyarmatkávé keveretlenül élvezni. A gyarmatkávéhoz legjobb pótléknak évek óta mindenütt a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé bizonyult. Gyemekeknek, betegnek és üdülőknél egyáltalán nem kellene más kávéval adni, mint a tiszta Kathreiner, mely különleges előállítási módszere révén maga is a gyarmatkávé ízét és zamátját bírja. Csak arra kell ügyelni a bevásárlásnál, hogy a valódi Kathreiner az eredeti csomagokban vegyük.

— **Legolcsóbb főzőedény.** Nem a vásári edény a legolcsóbb, melynek már első használatnál lepattog máza, hanem a most forgalomba hozott *Sphinx* sajtolt lemez edény, mely oly vastag mint az öntött edény, belső szűrke máza érdes, így nem pattoghat le, külső színe májvörös. E legtartósabb edényből fazék és lábos fél literől tíz literig gyári áron kapható Darnay Kálmán kereskedésében, Sümegen.

— **Szalón fűtő-szén,** legjobb minőségű, bármely mennyiségben kapható Darnay Kálmán kereskedésében Sümegen.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.
Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Fogzásban levő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a SCOTT-féle Emulsio, mert elősegíti az étvágyat, erősíti az egészséget ad s a fogak erősen és fehéren bujnak ki.

A Scott-féle Emulsio

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, elbűszörettel veszik — zabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknél valamint a gyermekeknek nyugodalmas és háborítatlan éjszakákat biztosít.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Nagyságos asszony,

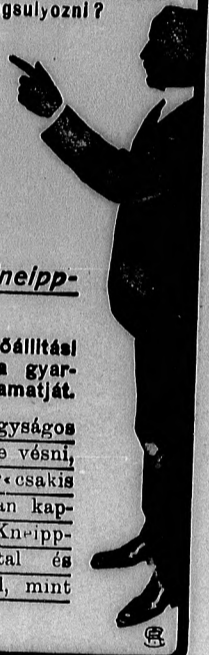
tudja-e, hogy a maláta-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az esélyességnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánezatot kap, mely a »Kathreiner«-t kitérítendő, mindenelőnyt nélkülöz.

Csakis a **Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé**

bírja, különleges előállítási módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamátját.

Méltóztatásuk azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetnie vénni, hogy a valódi »Kathreiner«-csakis zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé«-származata és Kneipp-páter árcékével, mint védjeggyel.

Nézzé ugy, ahogy akarja:

Azt nem lehet elvitatni, hogy a Fay-féle Sodener Minerál pastillák több mint 20 év óta a nyak és a gége meghűlésének minden formájánál fényesen kitértek s hogy a legnehezebb katarrus gyógyítására millió és millió ember azokat épp oly fényes eredménnyel használta és használja most is. A Fay-féle valódi Sodener egy háztartásból se hiányozzék, hogy mindig kéznél legyen. Dobozonként 125 K-ért mindenütt kapható. Utánezatoktól óvakodjunk és kérjük állandóan »Fay-féle valódi Sodener«-t.

Főügynökség
Magyarország is Ausztriára:
W. Th. Guntzert, Wien XII, Belghofertstrassa 6.

**Szükségleteinket a következők-
reskedőknél és iparosoknál sze-
rezzük be:**

- BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsi-
gyártók. Árpád-u.
- BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üveg-
áru-kereskedése.
- BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos.
Széchenyi-u.
- BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész-
úri és női cipők. Kossuth-utca.
- DARNAY KALMÁN vas- és fűszerkeres-
kedő Gazoasági gépek raktára. Régiségtár.
- FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Ár-
pád-u. 156. sz.
- FISCHER MÓR ecelszesz-, konyak- és li-
kőrgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó u.
- GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész
férfi ruharaktár, Sümegen.
- HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász.
Kossuth Lajos-ucca.
- HULLAY LAJOS építőmester Árpád-ucca
454 sz.
- JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-
féle Áruház mellett.
- JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth
Lajos-ucca, Epstein-báz.
- KELL JENŐ hérkocsitulajdonos és borüg-
nök. Mihályfai-ucca 82. sz.
- KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos.
Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.
- KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök
raktára.
- KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gép-
raktár. Kossuth Lajos-ucca.
- KOVACS ZSIGMOND borbély és fodrász
- KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és
kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-
ucca 287. sz.

LÖWY NŐVÉREK női ruha varróterme
Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő.
Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kos-
suth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a
Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth
Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a
cseri henger-műmalom liszteladása. Deák
Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVAN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabo-
nacseré. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy
sirkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és
deszkakereskedő Rendei-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglő s.

SKALÁK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SZIJÁRTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és
simfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az
»Arany-bárány-«hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállal-
kozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-
féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruh
raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán-
és üvegáru nagykereskedése.

ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdo-
nos. Gabonacseré.

Két évig használt

fűszeresállvány

kisebb üzlet részére alkalmas, olcsón
kapható Würzburger J.-nál Sümegen.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal

Lakások, gazdasági épületek

fedésére szolgáló vízátatlan

kátrányos fedőlemezt.

kátrányos pépszalagot és

kátrányt állandóan raktáron tart

és a legolcsóbban árusít

Würzburger Jakob, Sümeg.

Mindennemű
nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak.

Porcellán

servicek, edények, dísz-
tárgyak, mosdókészle-
tek, kávéházi és ma-
gánhasználatra, fehér
és színes kivitelben
legolcsóbban

Würzburger Jakabnál

Sümegegen, kaphatók.